

13.4. Oppilashuollon ja turvallisuuden edistäminen paikallisessa opetussuunnitelmassa

OPPILASHUOLTO – LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN EDISTÄJÄNÄ

Me Kempeleessä haluamme taata kaikille kasvatuskumppanuuden ja monialaisen yhteistyön keinoin hyvinvoivan ja turvallisen kasvu-, oppimis- ja työympäristön.

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetus- ja kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Oppilashuolto kuuluu kaikille esiopetus- ja kouluyhteisössä työskenteleville ja sitä toteutetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilashuoltotyössä noudatetaan eri ammattiryhmiä koskevia sekä muita tietojen saantia ja salassapitoa koskevia säädöksiä. Oppilashuoltotyötä koordinoidaan ja kehitetään monialaisessa kunnan oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmässä.

Esi- ja perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013)

OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLLON RAKENNE KEMPELEEN KUNNASSA

Terveys ja toimintakyky

Lasten ja nuorten yhteisöllinen kasvu

Sosiaalinen turvallisuus

KASVUN JA OPPIMISEN TUEN OHJAUSRYHMÄ/KOTO

Vastaa oppilas- ja opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjaamisesta ja arvioinnista Kempeleen kunnassa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

ESI- JA PERUSOPETUS NUORTEN LUKIOKOULUTUS

Yhteisöllinen oppilas- ja opiskeluhuolto/ASEMA

- seuranta
- arviointi
- kehittäminen
- ennaltaehkäisy
- yhteisöllisyys
- hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tukeminen
- yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Konsultaatioryhmä/ VARIKKO

- monialainen oppilashuollon asiantuntijaryhmä
- tuentarve kartoitukset
- hyvinvointikyselyt
- pedagogiset asiakirjat/päätökset

Yksilökohtainen oppilas- ja opiskeluhuolto/PYSÄKKI

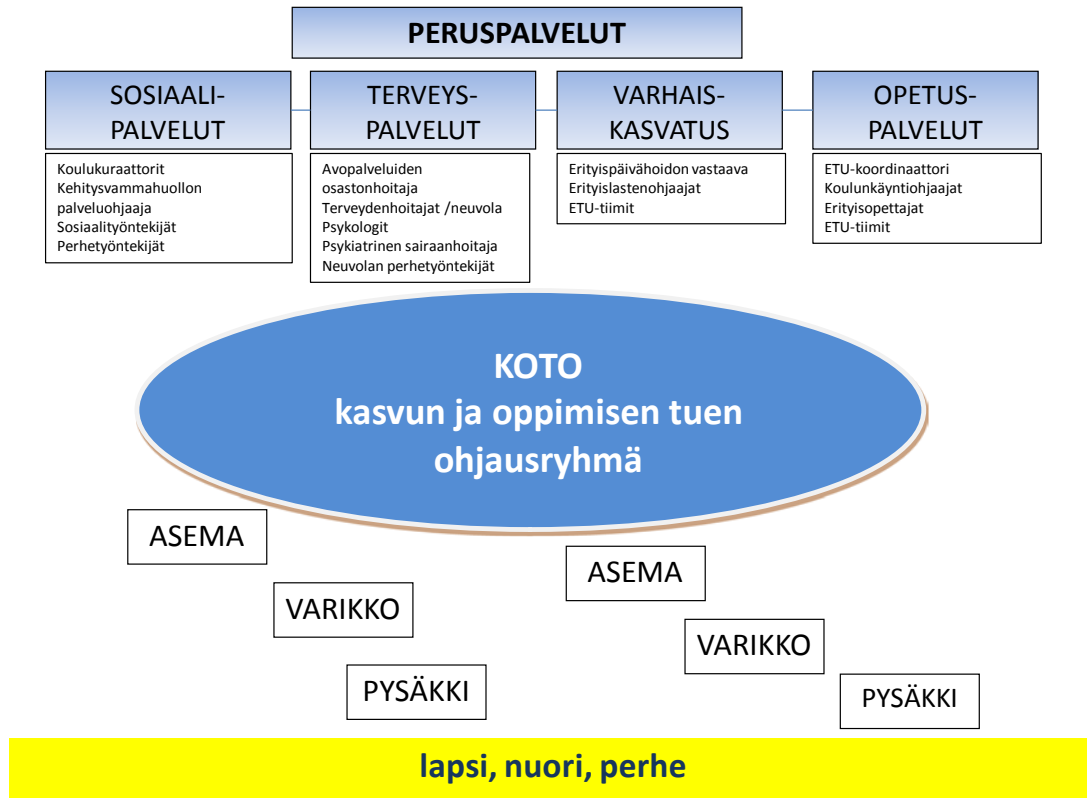
- neuvola-/kouluterveydenhuollon palvelut
- psykologi- ja kuraattoripalvelut
- yksittäistä lasta/oppilasta/opiskelijaa koskeva monialainen oppilas- ja opiskeluhuolto
- lapsen/oppilaan/opiskelijan kokonaisvaltaisen kehityksen, terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuranta ja edistäminen
- perustuu aina lapsen/oppilaan/opiskelijan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen, esiopetuksessa aina huoltajan suostumukseen

Oppilas - ja opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut määritellään tarkemmin esiopetusyksikkö/koulukohtaisesti.

2.asteen yhteistyö OSAO Kempeleen yksikön kanssa, järjestämisvastuu kunta

13.4.1. MONIALAINEN OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖ

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus¹. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.² Koulu yhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.³ Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁴. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla⁵. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa⁶. Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja⁷.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 4 mom. ja 18 § 1 mom.

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

⁵ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

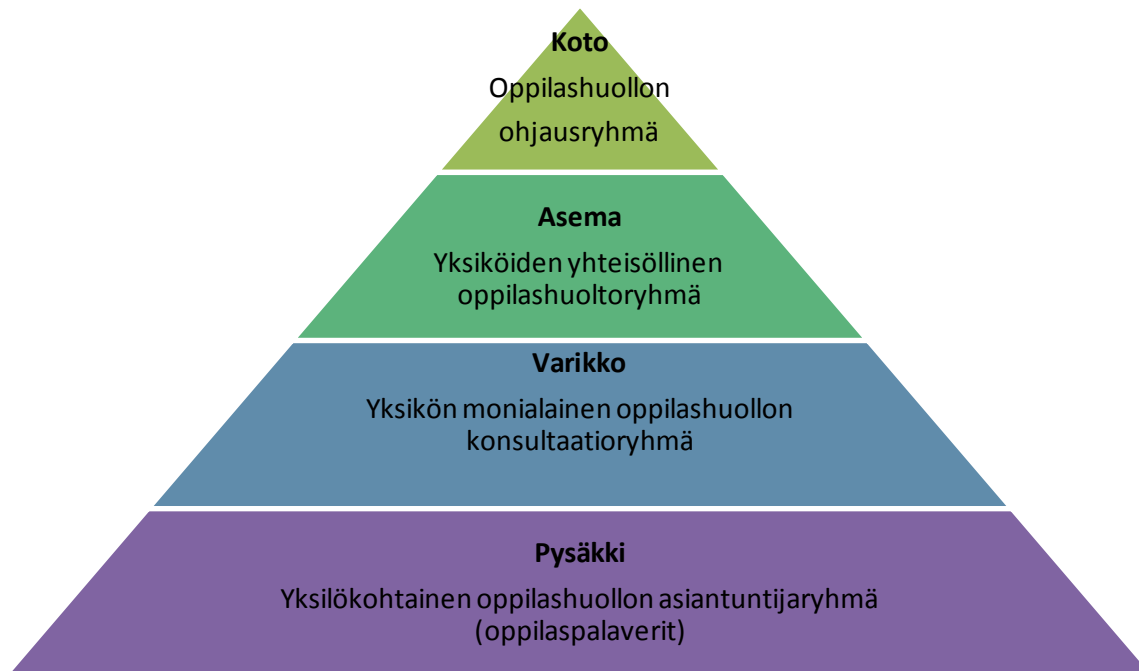
⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.

Monialainen, eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Vuorovaikutus eri kouluasteiden välillä, yhtenäiset käytännöt ja yhteinen monialainen kehittämistyö edellyttävät oppilashuollon suunnitelmallista arviointia⁸.

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän (KOTO) ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät (ASEMA, VARIKKO). Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä (PYSÄKKI) Jokaisella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

---

⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §

13.4.2. YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.⁹

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä¹⁰. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Kempeleen kunnan kouluissa toimivat oppilaskunnat ja vanhempainryhmät/toimikunnat. Yhtenäiskouluilla on tukioppilastoimintaa. Näillä toimintatavoilla pyritään edesauttamaan myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat

Koulukohtaisissa oppilashuoltosuunnitelmissa kuvataan:

- oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt,
- yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä,
- yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa,
- yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa,
- yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä,
- järjestyssäännöt,
- poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen,
- tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus,
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen,
- koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet,
- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä
- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Asema eli oppilashuoltoryhmä

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Oppilashuoltoryhmien kokoonpanot, tehtävät ja toimintatavat päätetään yksikkökohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on

---

⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

¹⁰ Perusopetuslaki 47a § 1 mom. (1267/2013)

yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden arviointi 3v.¹¹

Turvallisuuden edistäminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön¹². Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulujen järjestyssäännöt lisäävät kouluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä¹³.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kaikilla kouluilla tulee olla suunnitelma väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseen ja puuttumiseen. Tämä suunnitelma on osa koulun oppilashuoltosuunnitelmaa. Suunnitelmassa tulee olla kuvattuna seuraavat asiat:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
- yhteistyö huoltajien kanssa,
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisy ja nopea puuttuminen niihin on osa koulujen toimintakulttuuria ja sitä toteutetaan suunnitelmallisesti. Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä. Mikäli koulussa kohdataan väkivaltaa, kiusaamista tai häirintää, oppilaan tukemisen, tarvittavan hoidon, jälkiseurannan ja tiedottamisen osalta noudatetaan koulukohtaisien oppilashuollon, kriisi- ja turvallisuussuunnitelmien toimintaohjeita.

Kouluissa käydään avointa ja asiallista keskustelua siitä, mitä väkivallalta, kiusaamiselta ja häiritsevältä käyttäytymiseltä tarkoitetaan ja kuinka voidaan ehkäistä väärinymmärryksiä ja väärinkäytöksiä. Koulu yhteisössä huolehditaan, että väkivallalta, kiusaamiselta ja häirintään puututaan viipymättä tarpeen mukaisin keinoin. Tarvittaessa koulun Kiva-tiimi on mukana kiusaamistapausten selvittämisessä. Väkivallasta ja aggressiivisesta käyttäytymisestä tehdään aina kirjallinen selvitys. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai

¹¹ Terveystieteiden tutkimuskeskus 12§, VNA 338/2011/12§

¹² Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

¹³ Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)

koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltoon liittyvät lomakkeet liitetään osaksi koulujen oppilashuollon suunnitelmia.

Rehtori perehdyttää henkilöstön ja yhteistyötahot ohjeisiin ja tiedottaa ajankohtaisista asioista. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa kiusaamisen erilaisista ilmenemistavoista, ennaltaehkäisystä ja koulu yhteisön toimintatavoista sekä koulussa sovellettavista järjestyssäännöistä. Koulut huolehtivat suunnitelmien päivittämisestä.

Koulu ympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa¹⁵. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvaluutta koskevat toimintatavat.

Koulujen oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma¹⁶. Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötaidoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä suunnitelman arviointi ja päivittäminen

tarvittavat lomakkeet:

väkivalta/uhkaavatilanne-lomake

kiusaamis/käytös/häirintä-lomake (voiko olla sama?)

---

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

¹⁵ Terveysthuoltolaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveysthuollosta (338/2011) 12 §

¹⁶ Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

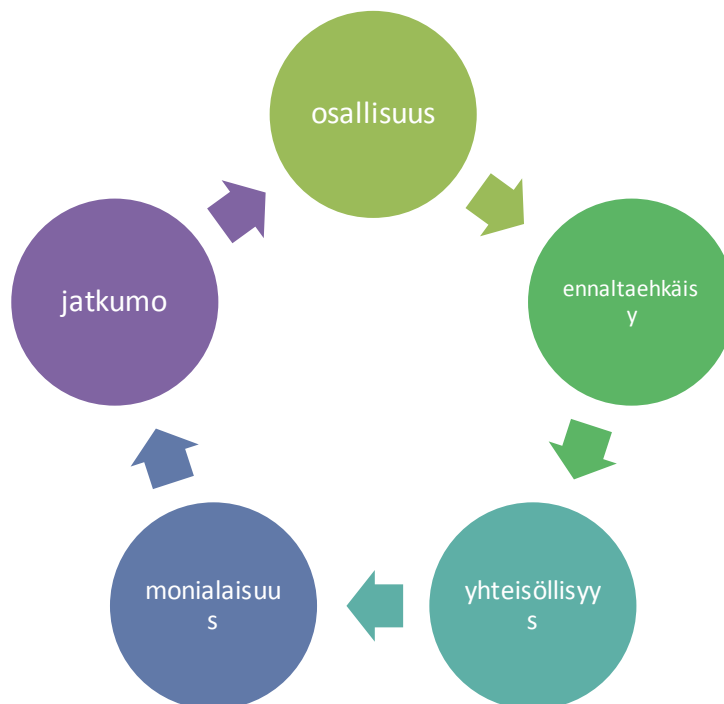
Varikko eli oppilashuollon konsultaatioryhmä

Eri ammattiryhmien välinen konsultaatio on keskeinen työmenetelmä oppilashuollossa. Kouluilla konsultaatiota toteutetaan päivittäisen yhteistyön lisäksi oppilashuollon monialaisessa työryhmässä eli Varikolla. Ryhmään kuuluvat koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa määritelty oppilashuollon vastaava, ryhmän opettaja/ohjaaja, rehtori, kuraattori, terveydenhoitaja sekä tarpeen mukaan erityisopettaja, oppilaanohjaaja, psykologi, koululääkäri, sosiaalityöntekijä sekä muita mahdollisia asiantuntijoita. Varikoilla käsitellään mm. luokkakohtaisia tuentarvekartoituksia, hyvinvointikyselyjä sekä pyritään ennaltaehkäisemään ja löytämään ratkaisuja oppimisessa ja koulunkäynnissä ilmenneisiin pulmiin. Varikoilla hyväksytään myös pedagogiset asiakirjat ja tuen kolmiportaisuutta koskevat päätökset. Erityisestä tuesta päättää sivistysjohtaja.

13.4.3. YKSILÖKESKEINEN OPPILASHUOLTO

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavaa, yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa, kouluterveydenhuollon palveluja sekä oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja. Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ennaltaehkäisy. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen mukaan myös huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus on varmistettava ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovutusta ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Keskeisiä arvoja ja käsitteitä

Pysäkki eli monialainen asiantuntijaryhmä

Yksittäisen oppilaan asioita käsitellään erikseen koolle kutsuttavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä¹⁷, jota kutsutaan Pysäkiksi. Käsiteltävät asiat voivat liittyä oppilaan oppimiseen, käyttäytymiseen, hyvinvointiin tai terveydentilaan. Pysäkille kutsutaan tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja. Asian käsittely perustuu oppilaan ja tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus on taattava ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö¹⁸.

Pysäkillä sovitut asiat kootaan oppilashuoltokertomukseen¹⁹ (Liite), jonka ryhmän koollekutsuja kirjaa. Liitteet kootaan aikajärjestyksessä eteneväksi oppilaskohtaiseksi oppilashuoltokertomukseksi. Oppilashuoltokertomusten rekisteröinnistä ja sen ylläpidosta vastaa opetuksen järjestäjä. Oppilashuoltokertomukseen tallennetut tiedot ovat salassa pidettäviä²⁰. Kuitenkin oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaaville viranomaisille sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi²¹.

Oppilaan siirtyminen tuen portailta toiselle (esim. yleisestä tehostettuun tai tehostetusta erityiseen tukeen) ja oppilasta koskevat pedagogiset asiakirjat valmistellaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa Pysäkillä. Pysäkillä käsitellään tarvittaessa kasvatuskeskusteluja, kurinpitorangaistuksia, Jopo-opetukseen siirtymisestä, sairaalakoulun yhteistyötä ja opetuksen epäämistä. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa (nuorisotoimi, poliisi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido). Mikäli oppilas tarvitsee erityisruokavaliota, lääkitystä tai sairauden vaatimaa hoitoa koulupäivän aikana, hoito- ja/tai lääkehoitosuunnitelma täytetään Pysäkillä yhdessä huoltajien kanssa.

---

¹⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5§

¹⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18

¹⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20§ ja 21§

²⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22§

²¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23§

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on koko koulu yhteisön hyvinvoinnin ja oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä oppilaiden, oppilashuollon muun henkilöstön, opettajien ja vanhempien kanssa²².

Kouluilla on järjestetty kouluterveydenhuolto, josta vastaavat kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit. Terveystarkastukset ja tarpeenmukainen terveysneuvonta vahvistavat ongelmien ennaltaehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tuen järjestämistä. Kouluterveydenhuollossa tehdään säännölliset terveystarkastukset oppilaille Neuvola yms. asetuksen mukaisesti (Asetus 380/2009). Kouluterveydenhuolto toimii osana oppilashuoltoa yhteistyössä oppilaan, koulun henkilöstön ja kodin kanssa. Terveystarkastaja ja lääkäri osallistuvat koulun oppilashuoltotyöhön oman alansa asiantuntijoina. Huoltajat tai oppilas voivat myös itse ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan.

Terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat oppilaan yksilötapaamiset potilaskertomukseen. Terveystarkastajan työaika koulu- ja oppilasterveydenhoidossa on järjestettävä siten, että oppilas voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle ilman ajanvarausta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteyden opiskeluterveydenhuoltoon.

Kouluterveydenhuollossa tehdään säännölliset terveystarkastukset koululaisille ja perheille Neuvola yms. -asetuksen mukaisesti (Asetus 380/2009). Kouluiässä järjestetään terveystarkastus jokaisella luokka-asteella, tarkastuksista on ns. laajoja tarkastuksia kolme. Laajaan tarkastukseen sisältyy tarvittaessa perheen hyvinvointisuunnitelman laatiminen.

Kouluterveydenhoitajat varaavat oppilaille ajat terveystarkastuksiin. Vanhemmille esitetään kutsu saapua kaikkiin terveystarkastuksiin. Ennen luokkakokouksia tarkastuksia pyritään järjestämään opettajan, terveydenhoitajan ja lääkärin palaveri.

Terveydenhoitajan tarjoama sairaanhoito järjestetään koululla ja lääkäriä vaativa sairaanhoito ohjautuu oman alueen väestövastuulääkärin vastaanotolle terveyskeskukseen.

Koulukuraattori

Koulukuraattori on koulussa toimiva sosiaalityön ammattilainen, joka tukee oppilaiden koulunkäyntiä ja hyvinvointia. Oppilas itse, huoltaja tai opettaja voi ottaa kuraattoriin yhteyttä. Ensimmäisenä tehdään oppilaan tilanteen ja tuentarpeen arviointi.

---

²² Stakes 2002, 28

Kunnan on järjestettävä oppilaille mahdollisuus päästä henkilökohtaisesti keskustelemaan kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä, kun hän, huoltaja tai muu henkilö on sitä pyytänyt.²³Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä.

Jos koulun työntekijä arvioi, että oppilaan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä yhdessä oppilaan kanssa oppilashuollon kuraattoriin. Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto edellä mainitusta yhteydenotosta, jollei oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa tai muussa laissa toisin säädetä²⁴

Oppilashuollon kuraattorit kirjaavat yksilötapaamiset kuraattorin asiakaskertomukseen. Kempeleen kunnassa on kolme koulukuraattoria, joilla kaikilla on sosiaalityöntekijän pätevyys ja he toimivat näin ollen kukin omien koulujensa vastaavina koulukuraattoreina.

Koulupsykologi

Psykologi arvioi lasten ja nuorten oppimisvaikeuksia, selvittelee oppilaan mielialaan, kaveri- tai perhesuhteisiin liittyviä pulmatilanteita ja tarjoaa keskusteluapua. Psykologi suunnittelee tarvittavia kodin ja koulun tukitoimia yhteistyössä perheen, oppilashuollon työntekijöiden ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa.

Huoltajat tai oppilas itse voivat ottaa psykologiin yhteyttä. Myös opettaja, kuraattori tai muu oppilashuollon työntekijä voi ottaa yhteyttä huoltajiin ja esittää ajan varaamista. Kunnan on järjestettävä oppilaille mahdollisuus päästä henkilökohtaisesti keskustelemaan psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä, kun hän, huoltaja tai muu henkilö on sitä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä²⁵.

Jos koulun työntekijä arvioi, että oppilaan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan psykologipalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä yhdessä oppilaan kanssa oppilashuollon psykologiin. Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto edellä mainitusta yhteydenotosta, jollei oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa tai muussa laissa toisin säädetä.²⁶

Psykologi tekee asiakirjamerkinnot terveydenhuollon potilasasiakirjoihin.

---

²³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15§

²⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16§

²⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15§

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16§

13.4.4. OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti²⁷.

Kempeleessä oppilaan osallisuutta tuetaan vuosittain toteutettavilla hyvinvointikyselyillä. Oppilaalle järjestetään ikäkauden ja edellytysten mukaisesti mahdollisuus osallistua häntä koskeviin oppilashuollollisiin toimenpiteisiin mm. Pysäkeille. Oppilasta tiedotetaan oppilashuoltopalveluista ja kannustetaan kertomaan huolista lähiaikuiselle. Vuorovaikutus oppilaan kanssa tulisi olla avointa, kunnioittavaa, luottamuksellista ja kiireetöntä. On tärkeää, että oppilas kokee tulleensa kuulluksi.

Kouluun tutustumisen yhteydessä ja lukukauden alkaessa vanhempia tiedotetaan koulun oppilashuoltopalveluista. Vanhempien osallisuutta tuetaan pyytämällä heitä mukaan lastaan koskeviin oppilashuollollisiin keskusteluihin mm. Pysäkeille. Asioiden käsittely pysäkeillä perustuu oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen. Oppilaan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä²⁸. Yhteisölliseen oppilashuoltoon osallistetaan myös koulujen vanhempainryhmiä.

---

²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18§

²⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19§

13.4.5. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMIEN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Kempeleessä kasvun – ja oppimisen tuen ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti arvioimaan kokonaisuutena kunnan oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelmien toteutumista.

Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötaidoille.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Koto (kasvun- ja oppimisen tuen ohjausryhmä) vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.